

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor.—fill
 Félévre . . 4 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egyes szám ára 20 fill.

Kiadóhivatal:
 Zrinyi-tér 46. sz.

Hol az előfizetések és a
 hirdetések
 elfogadtnak.

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Szerkesztői Iroda:
 Zrinyi-tér 46 sz.

hová a lap szellemi
 részét illető minden
 közlemény intézendő.

Kéziratot
 vissza nem adunk.

Népszámlálás nálunk.

(ira) A népszámlálás rendkívül fontos ügy. Nagy nemzeti érdek ki tudni az ország lakosságának létszámát, annak némely viszonyait és körülményeit. E nélkül nem tudja az állam, hogy egyik alkatelemének, a népnek mekkora a számbeli ereje s milyen a népesség állapota. Országos érdekek tesz tehát szolgálatot, aki tettel, szóval, buzdítással, fölvilágosítással rajta van, hogy a népszámlálás a tudomány intenczióinak és az állam akaratának megfelelően s eredményében a nép valódi létszámát s állapotának hű leírását szolgálta.

Tisztán az ügy iránti szeretetből teszünk néhány megjegyzést a most folyamatban levő népszámlálásnál nálunk tapasztalt eljárásra.

A statisztika régebben a népszámlálást *hatósági népszámlálás* formájában végezte. A hatóság emberei irták össze a népet. Mivel azonban ez a családi életbe való betolakodással járt s mert a nép a hatóság embereivel szemben — a közterhek emelésétől

tartván — bizalmatlan volt s így ezen eljárás a czélnak meg nem felelt, a tudomány mellőzte és a népszámlálásnak új módját találta ki — az *önmegszámlálást*. Ennek az alap gondolata az, hogy a nép maga számlálja meg önmagát. A statisztika kérdéseket intéz a néphez, melyekre az önmaga felel. A hatóság itt egészen háttérbe szorul s neki csak vezető felügyelő és felülvizsgáló szerepe van. A számlálást magát olyan egyének végzik, kikről a nép tudja, hogy oly foglalkozást üznek vagy oly munka kört töltenek be, melynek semmi hatósági színe nincs s így előttük bizalommal és őszintén nyilatkozik számáról és állapotáról. De még ezen privát emberek működése is egészen passzívva lesz a lakosság értelmese részével szemben. Itt csak annyit enged meg nekik a statisztika, hogy a számláló lapokat kiosszák és beszedjék — a lapok kitöltését magára a népre bízván.

A tudománynak ezen állás pontján volt a népszámlálást elrendelő 1899: XLIII. t.-cz. valamint ennek végrehajtása tárgyában kibocsájtott s a népszámlálás gyakorlati kivételét szá-

bályzó miniszteri rendelet. Azért rendel ez utóbbi 7. §-ában, hogy számláló biztosokul lehetőleg tanítók, tanárok, lelkészek, gazdák, gazdatisztek s felsőbb iskolai hallgatók nevezendők ki, — azért mondja ki 21 §-ban, hogy a mely számláló körületben a lakosság műveltségénél fogva föl lehet tenni, hogy a számláló lapokat személyesen kitölteni képes, ott a számláló lapok már 1900. december 29—31-ike közt szétosztandók s azért rendel 3. §-ában hogy a számláló lapok ki töltése a csatádfőnek vagy helyettesének kötelessége.

Igy állván a dolog nem csekély meglepetésünkre szolgál látni és hallani, hogy a számláló-biztosok nálunk egészen más eljárást követnek.

Igy: nem osztották ki mult év december 29 és 31-ike közt a számlálólapokat sőt máig sem osztották szét hanem lakásról lakásra járva mindenütt maguk töltik ki.

Ez az eljárás ellenkezik az ön meg számlálás elvével, a végrehajtási utasítás előbb említett rendelkezésével fölös kényelmetlenséget okoz a családoknak, mert helyenként tagjainak na-

Nagyságos asszonyom.

Azt kérdezte a multkor, miért nézek mindig olyan szánakozóan Önre, mikor a theáját issza?

Hogy erre megfelelhessenek, egy kicsit messze kell mennem. Elmondok egy mesét. Volt egyszer egy szép szőke leány, Ez a szép szőke leány természetesen szerelmes volt. Igen, szerelmes a legtudománykedvelőbb vegyészbe, Egyszer este történt. A kertben virágok illatoztak, a nyári virágzás utolsó fellobbanása volt, a szerelmes pár a verandán üldögélt, előttük hervadó rózsák a tartóban körülöttük csend. A lányka a férfi mellére hajolt, mikor szempillantása a hervadó rózsákra esett, Eszébe jutott valami. Ő most virágzik s egykor ő is erre a sorsra jut. Szegény rózsák pedig olyan szépek voltak. Felsohajtott -

— Istenem miért is kell elhervadni a rózsának?

— Oxigen hiányában. — Felelt a férfi, s még meg is akarta magyarázni,

Nos? mit gondolt Nagyságos asszony meghallgatta-e a leány vagy nem? Én azt

mondom, a férfi kedvéért meghallgatta, de többet nem érzékenykedett.

Én is így vagyok, Ha megmagyarázom miért nevetek, mikor teázni látom, illuzióit kell tönkre tenem, mikor láttam, hogy milyen lassan emeli ajkához a csészét, s mielőtt élvezné a theát, illatát élvezzi, majd egy-egy csipetnyi kerül abból az aransárga italtól a két rózsás ajak közé, s Ön átadja magát annak az élvezetnek, amit csak az igazi theaélvezők éreznek, szempillái becsukódnak, a csészét lassan leereszti, s behunyt szemmel ábrándozik, talán a szerelemről, a boldogságról, azt hiszem nem gondol arra, hogy a thea légfontosabb részre a coffeinnal analog összetett thein, mely cserzősavval vegyülve van a theában, körülbelül 15%-ban Allen ugyan azt állítja, 3 és 4% közt de az mindegy.

Ha most történetesen theát iszik, letezi a csészét, de nem lassan s összeszid. Pedig azzal a szándékkal ültem le most, hogy megfelelek a másik kérdésére is t. i. hogyan aratják a theát. Először én is kíváncsi voltam az aratásra. Azt gondoltam hogy az olyan poetikus, mint a mi gabona-aratásunk. Persze mikor az ember szinpadon

lát csak khinait, s az éppen Khüry Klára, vagy Misz Halton, akkor könnyen gondolhat kis khinai lányokra, amint apró lábaikkal szökdelnek a thea bokrok közt s felvirágozott kalapjuk alól mosolyog az a hamisítatlan typosu arc, dalolva „Csong-lehi-vnn-lai-tun“ melodikus darabokat s pajzán jó kedvvel szedik az illatos levelet. De bezzeg más az állapot. Ránczos arcu-kulik szedik a levelet, akiknek kiálló pofacsontjuk, s esetlen természetük nagyon is ellentétben állanak a mi szinpadi khinainkkal, különösen Khüry Klára gömbölyü idomáit tekintve.

Milyen theát iszik Nagyságos asszony? Congót, suchongot, peccot, caper-t. bohe-t, solong-ot vagy puchongot? amiket becsületes kulik szednek. Ezek a legismertebb khinai thea fajták mert légtöbbje az első aratásból a legfinomabb részből került. Mert három aratás van khinában, egy fő és két mellékaratás. Ha már bent vagyok, elmondom az eljárást is.

Háromféle thea van. Zöld, fekete, és sárga. A zöld thea közönségesen árnyékban szárított levélrügy. Hanem a fekete thea az már veszélyesebb eljárást kíván. Bambus kosarakban szedik s fonyasztás után a thea-

gyobb száma miatt a számláló biztos bizony, óraszámra is kénytelen irdogálni, akadalyozza munkájában, a családfőt, mert kénytelen dolgát félbe szakítani, ha a számláló biztos nála megjelenik, holott a lapok előzetes szétosztása esetén a családfő akkor tölthetné ki, mikor arra leginkább ráér pl. az est óráiban, elhanyagolása egy olyan alkalomnak, mikor a népet önállásra s gondolkodásra lehetne kényszeríteni és határozottan sértő a közönségre mert diskvalifikálása egy egész város lakosságának, mert ime a népszámláló biztosok ítélete szerint nincs értelmes ember, kire lapok kitöltését bizni lehetne.

Továbbá a népszámlálási biztosok rendőri asszisztenciával járnak.

Nem más ez, mint önkényes visszaállítása a hatósági megszámlálásnak, melyet a tudomány már rég sutba dobott s mellőzése az önmegszámlálásnak. Ellenkezik ez a végrehajtási-rendelet egész szellemével, s egyenesen beleütozik 43. §-ának tiltó rendelkezésébe, mely szerint tilos a népszámlálási adatoknak valamelyi illetéktelen egyénnek bármely alakban való kiszolgáltatása. Már pedig a számláló biztos a ki rendőri fedezet mellett tölti ki a számláló lapokat, annak minden adatát illetéktelen egyén, a rendőr jelenlétében kapja s avval együtt értesül róla. A rendőr pedig nem olyan hatósági közeg, melyre a népszámlálás vezetése, a felügyelet és közreműködés a végrehajtási utasítás 1. §-a szerint bizva lenne. Ez az eljárás kockáztatása a

népszámlálás eredményének s ez ellen határozottan tiltakozunk.

Nem tudjuk ki tanította ki a számláló biztosokat teendőikre, azt azonban merjük konstatálni, hogy eddigi eljárásuk nem felel meg a statisztika intenczióinak, a törvénynek és a végrehajtási rendeletnek.

A „Polgári Casinó“ Sylvester estélye.

A szigetvári „Polgári Casinó“ ez évben is egy igazán élvezetes, kedves Sylvester-estélyt rendezett tagjai részére, Már nyolcz órákor meg teltek a casinó termei és lázas türelmetlenséggel várták, míg a rendező megadta a jeit és a podiumon Ujházi Jenő alakját láttuk megjelenni komikus kosztümében. A fogadás című monológot adta elő ügyes alakításban.

— Majd Wiedermann Berta csicseregett az ő kellemes, behizelgő, jól iskolázott hangján néhány énekszámot

Nagy űderültséget keltett Ösztreicher Adolf által előadott monológ „az öngyilkos-jelölt“

Most jöttek a vörös sapkás signorinák, kik részleteketadtak elő a „kis szökevényből“ úgy, hogy a tapsvihartól csak úgy zúgott a terem. Voltak pedig ezek Hoffmann Rózsa Wiedermann Berta és Hoffmann Paula.

Egy önzetlen, szókimondó emberről tartott Névy Zoltán dr. élvezetes humorisztikus előadást, melyet a közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott és sok tussal honorált. — Az olasz köpönyegbe bujtatott vándorénekesek tüntek fel most a podiumon zeneinstrumentaikkal, picolással és dudával.

Majd Ösztreicher Adolf mint mandarin jelent meg „hat kicsi feleségével“ Jeuer-

mann Alice Hoffmann Irén és Paula, Kainer Böske, Molnár Blanka és Nicsovics Gizellával, hogy San-Toytól adjanak elő egy részletet.

A műsor befejezése volt Ujházi Gizellának ez alkalomra irt költeménye. Humoros hangon mutatott rá, helyi viszonyaink néhány furcsa jelenségére, melynek megszüntét és orvoslását szeretné az ujesztendőben látni.

Pont 12 órákor mutatták be az év metamorphosisát és általános jó kívánatokkal ért véget a változatos műsor.

A rendezés Dr. Hoffmann Jakabot dicséri.

H I R E K.

— **Himen.** Az ujesztendő második napján előkelő házasság kötés színhelye volt Szigetvár. *Jeszenszky* Lajos földbirtokos, Baranyavármegye árvaszékének elnöke kötött házasságot néhai *Duchon* József, Andrassy Aladár gróf volt teljhatalmu jószágkormányzójának és neje *Hermann* Iona leányával: *Irmával*. A jóbarátok részéről özönével jöttek a gratulációk. Ezek között megemlítjük, hogy Baranyavármegye központi tisztikara s külön segéd- és kezelő személeteze táviratilag üdvözölte.

— **Kinevezés.** A pécsi kir. ítélőtábla elnöke *Öhlwang* Károly szigetvári lakos végzett joghallgatót joggyakornoknak kinevezte.

— **Balatonkeresztur déli vasuti megállóhely.** Gróf *Széchenyi* Andor Pál marczali földbirtokos áldozat készségéből a somogyi parton levő balatoni fürdőhelyek egyik legszerényebbike a fejlődés útjára lépett. Ugyanis Balatonkeresztur közvetlen közelében levő 95. sz. déli vasuti örházát rendezik be. A várószoba és egyáltalán a felszerelés költségeit a nemes gsóf a saját pénztárából fedezi.

leveleket sodorják, törlik á la magyar káposzta. ne tessék nagyon a szivére venni— láb-bal. Mikor jól megtiposta, vagyis hogy az a piszkos zöldes kék lé elég jól kifolyt belőle, erjesztik. hogy rétegezve, a leveleket kendővel befedik. Egy óráig hagyják így erjedni azután tűz fölött megszáritják. A tipró sodrást még a gyáros is lábbal végezteti, jó erős borus lábbal. Jobb is mint a mereven ütő gép tipratás. Még talán, van valami a dologban, — izletesebb így lábbal. A zöld theát nem fonyasztják. hanem csak tiporják sodorják. Szedés szerint külömböztetik meg a theát khinában, a bai-chao (virágthea) az chun-za (vörösthea vagy vun-lun.) Ezeket a theákat jellemzi, hogy soha sem kesernyések mint például a ceyloni thea a broking-pekoe vagy a suchong. Különböben ilyen fajta nálunk Magyarországon nincs igen elterjedve, csak a mandarin és az orosz karaván. Ez utóbbinál azonban ovatosságot ajánlok. Az orosz thea sokszor hamisított. Hja mikor az a „vudki olyan jól esik az orvosnak, több jóvedelem kell. Azért rokonaink a finnek is eleget hamisítanak. Ez a hamisítás az, un-Kaprithea, melyet Kaporjében a finn öből mellett állítanak elő Ivanthea és Meduzina levelekből.

Különböben preparálnak kifözött thea-leveleket is az oroszok, meglehetősen nyereséggel.

Daczára hogy sokszor csalódunk a Khinai theavételnél, azért mégis ezt veszik leginkább mivel az összes theák közt ez a legjobb. Mert Khinában már ős időktől fogva termesztik, s így természetes, hogy sokkal több és nemesebb tenyészik. De a jósaága abban van, hogy nem annyira erős, hanem inkább zamatos és illatos. mert a tiprás által kijön belőle a tulajdonképeni ereje. Egész más az indiai thea. Itt már nem tiporják ki a levelet belőle.

Több cró van benn. „Veristrong“ mint az angol nagyzás szereti hangoztatni. Itt már Indiában t. i., egész modern a thea elő-előállítás nem becsületes t. i. Cyors és felületes, de több mint ős hazájában. Nem válogatják a leveleket, hanem csak engros bele a száritóba s onnét a gépbe. Ez az ugynevezett „unsorted“ De ezt még finomítják a szitán. Átszitálják az egészet. A legnagyobb levelekből a pekoc-suchong, a lehullott rész a pekoe, ezt aztán még egy kisebb lyuku szitán verik keresztül, ami lehullik, lesz a Jlovery-pokoc a por pedig a Bro-

cken-thea, ebből kiszitált por pedig a „dunst“ A legfinomabb indiai thea az, amelyik közt ezüst-szürke levelek vannak, olyan pelyhes félhold alakúak, a közepes finom pedig a barna színű suhong.

Megpróbálták Jávában is a tenyésztést és pedig meglehetősen mennyiségben állítják elő. Magyarországra nézve azonban ez nem fontos, mert édes-keves jut belőle hozzánk. Itt a gyenge levelekről szedik a „halitu-kaj-top“-ot és az „alust“. Egyébként nagyon jó thea, mert ésszerű eljárás mellett termesztik.

Baj azonban a theáknál a nyereségvágy, a magyar kereskedők nyereségvágya különösen, akik közt bizony nem egy akad, aki homokot kever belé, hogy nehezebb legyen. Erről meg lehet győződni egyszerűen úgy, hogy vízbe áztatjuk a leveleket, a jó theánál nics üledék, de a nehezítettnél marad. Ép ily könnyű szerrel győződhetünk meg arról, hogy festett-e a thea. Megnedvesítjük a leveleket, s fehér papirhoz dörzsöljük, amikor természetesen a festék színe meg-látszik a papiroson. Különböben ez a festett thea rendszeren már egyszer kivolt főzve s azért festik. De nagy baja a kereskedőnek,

— **Adomány.** *Nádassy* Kálmáné 2 öl fát küldött a szigetvári jótékony keresztény nőegyletnek szegényei számára. A nemestett önmagát dicséri.

— **A kath. tanítók kedvezményes vasuti jegyei.** Az orsz. tanítói bizottság elnöke és elnöki titkár kérvényt és memorandumot terjesztettek a püspöki kar elé, a melyben kéri, hogy a kereskedelmi miniszterhez intézendő kérvényüket és memorandumot pártolják. Azt kéri a minisztertől, hogy a kath. tanítók is megnyerjék mindazon vasuti kedvezményeket, amelyben az állami tanítók részesülnek.

— **Adóhivatal Tabon.** A mult héten egy ötven tagu küldöttség tisztelgett a pénzügy-miniszternél kérve, hogy a karádi adóhivatalt helyezze át Tabra, a közigazgatási járás székhelyére. A miniszter kedvező válaszzal bocsátotta el a deputációt.

— **Majdt nem megfagyott.** Ittasan indult a városból hazafelé január 2-án este egy teklafalui ember. Az Andrassy-uton azonban ott hol ez ut a vasutat átszeli-elesett s tudja isten meddig feküdhett már ott míg végre jajgatására figyelmessé lett *Csenterics* István vasuti ör s a már félig megfagyott embert behuzkodta egy vasuti munkás segítségével a vasuti vendéglőbe hol aztán lábraállították, s az őrjárat bevitte a rendőrségre. Másnap kijózanódba nagy hállalkodással vett bucsut bőségesen ígervén szüzdohányt megmentőinek,

— **Lelkész választás.** A belső somogyi ev. rev. egyházmegyébe bekebelezett gy.-melleki egyház a napokban egyhangulag *Dömötör* Lajos brekinszka (Slavonia) missziói lelkeszt hívta meg lelkészül, ki új állását újkor foglalta el,

— **A poéta bádogos legény.** Szomorú levelét kaptunk új évre. Egy szegény bádogos iparos segéd írta. Elpanaszolta benne baját, hogy megesett a szívünk rajta. De még jobban, mikor később személyesen is megjelent szerkesztőségünkben törött nyomorék lábával. Fialat gyerek, ki bádogos

nincsenek a levelek olyan ügyesen sodorva. Szaga gyenge. a kifőzet fanyar és így nem igen tévedhet a vevő különben ez legtöbbszörre dohos és erről is megismerszik.

A finn parasztok hamisítását is eldönthetjük könnyű szerrel. Czélszerű egy olyan thealevelet, amelyikről biztosan tudjuk, hogy igazi, kifőzni s kibontva, ablak üvegelé tartva összehasonlítani a vett teával, mindjárt szembe-ötlik a nagy különbség, a levelek szélei nem egyformák és erei sem egyformák.

De azért Nagyságos asszony igyék bátran theát tovább is. Magyarországon ezekből a fajokból kevés jut, csak egypár theafaj lézeng, amit bizony könnyen ellenőrizhetünk. Egyéb-ánt boesáson meg. ha az illuzió tönkretetem, de hát ha valaki kíváncsi a valóságra, elkészülhet a kiábrándulásra.

Tisztelettel: V. J.

mesterséget folytatott. mignem négy évvel ezelőtt Csikszentkirálynál vonat kisiklás alkalmával egyik lábát összezuzta, hogy amputálni kellett. Azóta mulábot hord. Ez a szerencsétlenség tönkretette anyagi egzisztenciáját is, mert a bádogos mesterek nem fogadhatnak fel olyan munkást, aki külső háztető munkát képtelen testi hibájánál fogva végezni. A szegény fiut az apja tartja, ki vasuti munkás Szigetvárott, pedig neki sincs meg a betevő falatja. Beteges, szivbajos munkás ember. Itt a hideg tél, nincs kereset nincs mit enniök. nincs fűteni valójuk, ha csak a jószívű emberbarátok fillérikkel meg nem könyörülnek rajtuk. Adakozásra hívjuk föl tehát a jó szívű embereket. Adományaikat a szerkesztőség az éhezők kezébe fogja juttatni.—Pedig értelmes a szegény fiu, aki más viszonyok között szellemével is használható polgára lett volna e hazának. Ezt élénken illusztrálja az, hogy tanulatlan létére versírással is foglalkozik. Hogy milyen csinos verseket ír, arra álljon mintául belőle:

I.

Lengedező őszi szellő,
S vándor utas arra menő,
Vigyétek el leveletem
S vigyétek üzenetemet,
A rózsámnak.

II.

Megvan irva levelemben,
Hogy ürt érzek a szívemben,
Olyan nagyot, olyan mélyet,
A világ is beleférhet,
Mindenestől.

III.

Mondjátok, hogy azt üzenem,
Majd meghalok úgy szeretem,
Álmomban is rá' gondolok,
Álmomban is övé vagyok,
Övé vagyok.

Pásty Gyula.

— **Népesedési mozgalom az elmúlt évben.** Egy kis statisztika arról, hogy nincs okunk kétségbe esni a jövőre felett. Magyarország nem volt, hanem lesz—az ország egy kis darabja, Szigetvár erről tesz élénk tanúságot. Szaporodunk és vagyonosodunk. Szaporodunk, mert az idén többen születtek és kevesebb ember halt el; vagyonosodunk, mert az idén a házasság kötések száma Szigetvárott 6-tal szaporodott. Mert hát a házasság — fényűzés. De beszéljen a statisztika:

	1900. évben	1899. évben
Született	178	166 ember
Méghalt	183	184 "
A házasság kötések sz.	50	44

Hordják a jeget. Ideges gyorsasággal koczognak a jeges szekerek a városban mindenfelé. Mintha a lovak maguk is tudnák hogy a hideg állandóságában bizni nem lehet biztatás nélkül is nagy igyekezettel huzzák zörgő terhüket. Ha egy hétig kitart még az idő úgy a jégvermek megtölthetők lesznek s könnyebbülten lélezkik föl czukrász, vendéglős, bábos s a többiek. A jeget jórészben a vármelletti rétről hordják de sokat hordanak a városvégi legelőről is.

— **A „szigetvár“ első utja.** A pólai arzenálban még mult év november havában bocsátották vízre a „Szigetvár“-t hadi-flottánk

egyik legújabb czirkálóhajóját. Azóta már a „Szigetvár“-ral több próbautat tettek és a hajóval nemsokára egy évi tanulmányutra is indulnak. A hajó legelőbb is Közép-Amerikába megy, onnan tovább folytatja útját és meglátogatja az Egyesült Álmok különböző kikötőit. Majd ellátogat Angliába, Dániába, Oroszországba, Nemet- és Franciaországba stb. Legelső útjában Mexikót is érinteni fogja, a minek különben kereskedelmi és egyéb jelentősége is van, mert 1867 óta, a mióta Miksa császár meghalt, teljesen szünetelt Közép-Amerikával való összekötetésünk.

— **Korcsoyázók öröme.** Szivesen teszszük közhírré, hogy a vár melletti jégpálya használható. A váratlanul beállt hideg jó mélyen megfagyasztotta a vizet, úgy hogy veszély nélkül lehet korcsolyázni. Kár, hogy fagyás közben a szél fölfodorította, a vizet s a jég helyenkint hullámos, ezen azonban ha a hideg állandó marad könnyen lehet segíteni. Addig jól mulathatnak azonban rajta akik tulságossan nem várógatósak.

— **Meggyilkolt postakocsis.** A karádi postakocsist, Szóladról visszatérőben, mielőtt a Köttsén a postahivatalban a postát átadta volna, a nyílt uton meggyilkolták és a postaláda 400 kor., tartalmát elrabolták. A postalovak Köttsén a postahivatal előtt megállottak, hol rémülve látták, miként a postakocsis véresen, fekszik a kocsiiban. A rablókat a csendőrök nyomozzák.

— **Sikosak a járdák.** Tudtunkkal a r ndörök végig járták a háztulajdonosokat és felkérték őket, hogy házuk előtt a sikosá lett járdát hintsék fel. A felhívásnak meglátzik nem lett foganatja mert a járdák csekély kivétellel most is oly sikosak, hogy komoly veszedelem járni rajtuk. Ezuton is figyelmeztetjük a házi gazdákat és üzlettulajdonosokat, hogy a járdákat hintsék fel, mert az előforduló balesetekért a felelőség őket terheli.

— **Legjobb orvosság.** Mindazok, kik gyomorhaj, étvágytalanság, rossz emésztés, májfájdalmak, kólíka, vérszegénység, ideges fejfájásban szenvednek, használják a világhírű *Pserhofer* vértisztító labdacsoakat, melyek teljesen ártatlanok, gyorsan és biztosan hatnak és a legelsőrendű orvosok által ajánlatnak. Hasznos szolgálatot véltünk tnnnl t. olvasóinknak, ha e kitünő szert b. figyelmükbe ajánljuk. 1 tegeres mely 6 doboz á 15 labdacs 1.05 frt. A pénz előzetes beküldése után 1 tegereset 1.25 frt-ért, 2 tegereset 2.30 frt-ért, 3 tegereset 3.35 frt-ért küld bérmentv *Pserhofer* J. gyógyszerháza, Bécs, I. Singersasse 15.

CSARNOK.

Zátony.

A pajkos Olga kaczagott.
— Hát csak férj kell tántikám? úgy még akár a farsangon főkötő alá juttatjuk Terkát.

— Jól van, édesem, mi már választottunk?
 — Választottak? ugyan kit?
 — Monosthory Gézát.
 — A miniszteri titkár?
 — Igen.
 — Pompás ötlet; hisz nincs könnyebb, mint azt hálóba keríteni.

És a pajkos asszony tapsolt örömeiben, mert a szóke Olga mester volt a férjfogásban. A leányos mamák csak hozzá fordultak ha magzatuk a bálon kelleténél több petrezselymet árult, jól tudván, hogy ügyük biztos kezekbe van letéve És az áldozatra szánt jelöltek is oly szeretettel rajongták körül, pedig sejtették, hogy vesztükre tör. A kifogyhatatlanságig leleményes volt a család megválóztatásában, melylyel őket lépre esalta. Néhány szára rugott a boldog házaspárok száma, kiket ő boronált össze mint-hogy már leánykorában is szenvedélylyel üzte játékát. Hát még mikor férjhez ment. A pénzintézetben, hol férje vezér titkár volt, a magasabb rangú hivatalnokokat mind ő háziasította meg. A mióta özvegy, kissé tartózkodóbb, de ha szükség van rá, minden erejét latba veti. Most is fürkész, puhatól, kérdésekkel ostromolja Emma tantót, hogy a miniszteri titkárral minél célszerűbb eszközkhöz folyamodjon.

A lépcsőházban pedig, miközben a fényes aczélkoresolyák csörömpölve verődnek össze, Terkát is vallatóra fogja. Az eleintén fülig pirul és tartózkodólag válaszol de aztán meghatva a rokonlélek érzelmeitől, nyelve megoldódik és a sikos uton, miközben szorosán Olgához simul, feltárja szíve minden titkát. Hogy ez csak egy ifjuért dobog, ki szegény és őt nem veheti el. Megesküdött a zugó hársak alatt, hogy nélküle örökké boldogtalan lesz, de nem merné így megmondani anyjának, tudja, hogy az hajthatatlan maradna. Szorgalmas fia Pista, minden vizsgáját kitüntetéssel tette le és most készül az utolsó szigorlatra. De vagyontalan fia és sok nélkülözéssel kellett küzdenie.

Mire a körut sarkára érnek, már Terka szemében köny csillog. Olga asszony elégedetten mosolyog. És a leány arcán egyre peregnek a könnyek, kebléből időnkint halk sóhaj tör ki, hangja egyre lágyabb, olvadó-konyabb. Minden szónál úgy érzi, hogy szíve sulyos tehertől szabadul és beszél folyvást. A kis szóke asszony csak hallgatja szóltanul, míg csak azon nem vesszi észre magát, hogy az ő szeméi is nedvesek, Gyorsan letörli a tolakodó könyeseppet, és másra tereli a beszédet. De hiába, mert Terka észreveszi és kerülővel ismét az előbb tárgyra tér. Így tart ez, míg a jégpályához nem érnek.

Ott együtt köröznek tovább. A homályosabb részén a pályának alig akad koresolyázó. A leány, bármennyire szeretett más-kor vakító villányfény mellett futni, most inkább erre tart.

Hirtelen egy alak siklik el mellettök. A monoklija feléjük villogott, Majd sarkon fordult és gyors irammal ismét arra tart.

— Maga az Géza?
 — Kisztihand! Miért a sötétben?
 — Ezt kérjük mi is, — ineselekedett Olga.
 — Én a koresolyám szíjját igazítottam.
 — Mi meg itt jobbnak találjuk a jeget.

Monosthory vajami olyas felét mormogott, hogy a jég mindenütt egyformán sikos.

A vége pedig az lett, hogy ő is ott maradt és egész este hárman együtt koresolyáztak a ködös homályos téreken.

* * *

Hóditási aknamunkájában ne kövessük Olgát. Ha Emma tant rábizzza a nehéz feladatot, úgy bizvást megtehetjük ezt mi is. De tartozunk az igazságnak annak kijelentésével, hogy itt nem tervszerűleg kieszelt eselekményről van szó mely minden körülmények között rut dolog. A szeszélyes asszonyka csak szórakozásból üzte kedvenc játékát és hogy ezzel másoknak is élvezetes perceket és mint remélte, aranylakodalomba szökkenő házas életet szerzett, erről, mint gyakran mosolyogva megjegyezte: ő tulajdonképpen most nem is tehetett.

Monosthory Géza is mindjobban vergődött a horgán. Velük tartott mindig a jourokon, estélyeken, sőt már a tavaszi meeting estélyeit is vitatni kezdték. Ekkor történt azonban valami, mely számításait egy keresztvonással megsemmisítette.

Egy verőfényes téli délelőtt Olga asszony ép a tükör előtt állott, egyik hajfürttel bibejődve, mely hamiskásan a homlokára csapzott. Igéző volt habos pongyolájában, a mint kacsóit ököltre szoritva nyújtózkodott és parányi szájjával nagyokat ásított. Mulatságon voltak az éjjel Gézával, ki épp oly udvarias és figyelmes volt irányukban, mint rendszeren, de a szóke asszonykának úgy tetszett, hogy izgatottan forgatta csiptetőjét valahányszor ketten maradtak, és láthatólag zavarba jött a legesekélyebb aproságon. Értelhetőleg csudálkozott tehát, mikor az inas Monosthoryt jelenti be.

Öltözéke kifogástalan volt és elfogadta.

— Bocsánat, hogy ily korán alkalmatlan-kodom.

— Korán? csak a lump embereknél van már ilyenkor. De azért semmi esetre sem alkalmatlan.

— Fontos közlendőm van Önnel, nagyságos asszonyom.

Hallgatom.

Meg vagy! gondolta magában és érdeklődéssel szemlélte a férfi zavarát.

Az pedig izgatottságában ajkát harapdálta.

Merész elszántsággal kibökte hirtelen:
 Olga én szeretem magát!

A meglepetés sora most az asszonykán volt. Tágrameresztett szemekkel nézett Gézára, mintha lelkébe akarna látni. Az pedig férfias, őszinte lélek volt, mely csak az igazságot ismerte.

Gyorsan visszavágott.

Elment az esze, kedves barátom?

— Nagyságos asszonyom, ha szívembe pillanthana, ott is csak a saját képmását látná meg.

Nyugodságot erőltetett magára és kérdő hangon fordult Gézához?

— De hát Terka?

Az első pillanatban észrevettem Olga az ön célzatos szándékát

Olga asszony más körülmények között kikérte volna magának az ily bizalmas megszólítást, de most ügyet sem vetett reá.

A férfi pedig visszanyervén önbizalmát

határozott hangon folytatta:

. . . észrevettem. és eleinte bár kissé kellemetlen volt, én nyugodtan türtem.

Röviden meggyőződtem arról, hogy Terka iránt határtalan tisztelettel viseltetem de semmi bensőbb érzelmet nem táplálok. Annál szenvedélyesebben szeretem magát! Itt hangj ismét izgatottabb lett és lázas hévvel folytatta:

— Soha azelőtt nem szerettem senkit, értve a szerelmet igazi jelentőségében. Ha bohó kalandókban és futó viszonyokban volt is részem, ezek szívemet érintetlenül hagyták. De most szeretek oly igazán, a mint csak valaki szerethet

És ragyogó arca beszélt, de érzéseit a legegyszerűbb szavakba burkolta. A kiváló képzettségű politikus nem akart az észhez szólni, mert ő is szívéből beszélt. Mert a szív nem gondolkodik és a ki eszére hallgat miközben beszél és nem szíve sugallatát követi, az ne csudálkozzék azon, ha szavai másoknak szívét érintetlenül hagyják és csak értelmét foglalkoztatják.

Olga asszony odaadó bensőséggel csüngött Géza minden szaván és hangján meggyőződhetett szavainak őszinteségéről. Más-kor halavány arca most lázasan kipirult és akaratlanul összehasonlítást tett közte és első férje között. És a párhuzam Géza javára dőlt el. De szíve megdobbant, ha a következményekre gondolt.

Ugyan mit képzel Monosthory? Hát Emma minek tartana engem, ha most önnek kezemet nyujtanám?

Ön független asszonyom!

Az mindegy. Ők joggal azt hihetnék, hogy én Terkát csak eszköznek tekintetem.

— Ha lelkében tudja, hogy nem így van, már igazolva van a világ előtt.

— Ezek nagyon szép szavak, esakhogy a világ másképp itél, mint Monosthory Géza.

Távozásakor mégis megszorította az ifju kezét és gondolkodási időt kért. Kezeit összetéve könyörgött, hogy oly hidegen és nyugodtan viselje magát vele szemben továbbra is, mint eddig.

Aztán leborult a pamlagra és keservesen zokogni kezdett,

* * *

Egy pár hét mult el így a nélkül, hogy Terka és anyja a legkisebbet is észrevehették volna. Olga, bár lelkében kínosan vívódott az ébredő szerelem a család iránt tartozó kötelességérzettel meg tudta örízni a közönyösség látszatát és épp oly gyakran ott volt, mint Géza. De ennek célzatos kérdései, bár szellemességével ügyesen ki tudta kerülni a feleletadást, egyre izgatottabbá tevék, és egy álmatlanul átvirasztott éjszaka után elhatározta, hogy Emma tántnak mindent megmond és térden állva fog tőle bocsánatot kérni. Hisz Terka még ugyis fiatal, majdnem gyermek és szíve másfelé huzza. Talán sikerült volna leleményességével Gézához adni nőül, de mostani állapotában erre képtelen. Ha őszintén lesz és megvallja szerelmét, a tánt megbocsájt. Mert a tántnak jó szíve van és őt nagyon szereti.

A kimerítő álmatlanságtól sápadtan fogott az öltözködéshez; kissé bágyadtnak érezte magát, de láza sietette. Az egész uton rémképeket látott a mint a tánt felbő

szült arcczal és szikrázó szemekkel fogja eltaszítani magától. Ő pedig akkor meghal szegyenében.

Remegő kézzel nyomta meg a csengő gombját valaki már akkor röpi feléje és a nyakába omlott. Csak a hangjáról ismerte meg Terkát.

— Olga, képzeld csak, Pista tegnap nálunk volt és megkérte kezemet. Meghalt egy dúsgazdag nagybátyja és vagyont örökölt utána.

. . . A halvány szöke asszony úgy érezte, hogy kő esett le szívéből . . .

Gosztonyi Jenő

KÖZGAZDASÁG.

Miért nincs jó trágyánk?

Régi igazság, hogy a gazdának kincsét, aranybányáját az istállótrágya képezi; annál megfoghatatlanabb tehát, hogy ennek megőrzésére s kezelésére sok helyen gondot alig fordítanak. — Ha a magyar gazda közönség csak egy parányit is el hagyja abból az indolentiából, melyet gazdálkodási tekintetben lépten-nyomon tanusít, bizony egészen más állapotok uralkodnának, mint most. Nem volna ok a sok panaszra, a folytonos feljajdulásra, lenne termés bőven, s nem maradna el a kívánatos jólét. — Az indolentiát mindenütt megtaláljuk, kezve a gazdálkodás legprimitívebb ágainál. — Ott van pl. a trágyakezelés. — Községről-községre mehetünk s mit találunk első pillanatra is a gazdák udvarán? Ott folyik a drága barna lé, ártalmára embereknek, állatoknak egyaránt, s kárára nemcsak a magángazdálkodóknak, hanem a köznek is. — „Mutasd meg trágyatelepedet, s megmondom milyen gazda vagy“ így szölt egy neves gazdának akkor, midőn egy vármegyei gyűlés alkalmával valaki, gazdálkodási képességének kitűnőségét vitatta. — S e mondasban csakugyan sok igazság rejlik; mert tény az, hogy a gazdálkodásnak egyik feltétele a jó trágya a jó trágyatelep.

A trágyatelep készítésénél első legyen a hely helyes megválasztása. Legyen az közel az istállóhoz, hogy ezzel a kihordást megkönnyebbítsük, de legyen egyuttal ott, a hová eső és hová víz össze nem gyűlhet, mert ez esetben kimosatik a trágyából a legértékesebb rész. — Állítsuk fel telepünket az istálló északi oldalán, mert akkor sem a nap heve nem éri oly erősen, sem pedig a kiszáradást nagyban előmozdító déli szelek. — Ha a hely kiválasztásával s a telep nagyságának megállapításával tisztában vagyunk a körülhatárolt területet assuk fel egy jó

ásónomra, úgy, hogy a telep feneké, annak egyik vége felé egy kis lejtéssel birjon. Azután verjük ki agyaggal a telep fenekét és oldalát, nehogy a trágyalé elfolyhasson a föld mélyébe.

A telep szélétől néhány méternyire ás, sunk egy kutat a trágyalé befogadására, s végül az egész telepet ültessük körül fákkal, nehogy a nap heve tulságosan kiszáritsa az összehalmazott anyagot.

Kétségtelen, hogy a jó trágyatelep a trágyaminőségére nagyon kedvező, de az is tény, hogy egymagában az még nem elegendő, hanem szükséges, hogy a trágya már az istállóban helyesen kezeltesék. — Az istállóban ugyanis a trágya bomlásnak indul, s e bomlás alkalmával annak legértékesebb alkatrészei veszendőbe mehetnek. — Ezt feltétlenül meg kell akadályozni; s e célra egjobb a szuperfoszfátgypsz, a melynek rég elismert kitűnő tulajdonsága az hogy a gánjból elillanó legfontosab tápanyagot a légenyt vagyis nitrogént a legökéletesebben magába venni képes. — Ide vágó kísérletek alapján kimutatták pl, hogy egy tehén által évente produkált trágyából 20 korona értékű nitrogén vesz el ha nem conserváljuk, ellenben szuperfoszfát gypsz használata mellett ezen veszteség egészen ki van zárva. — A szuperfoszfátgypsznek conserváló hatásán kívül azon nagy előnye is van, hogy foszfortartalmával nagyban növeli az istállótrágya értékét, a mely körülmény mindenesetre figyelembe veendő akkor, midőn tudjuk, hogy az istálló trágya éppen foszforsavban szűkül, ködik leginkább.

Ha gazdáink nem sajnálnák azt a csekély fáradságot, a melylyel egy trágyatelepnek jól elkészítése jár, s azt a csekély költséget, a mely a jelzett trágyakonzerváló anyag beszerzésére szükséges, úgy bizonyára sokkal több és jobb trágyát lehetne produkálni, s annak közvetlen haszna se maradna el.

Szerkesztői üzenetek.

Ft. G. J. Szt.-László Becess küldeményének csak ma szoríthatunk helyet. További munkálkodásra kérve vagyunk. Üdvözlettel.

V. Jenő Bpest. Mai számunk hozza. Üdv.

Bálint szerelme. Ön így dalol:

Bálint szerelme nem volt röpke szellő
Bálint szerelme nem volt csacska hab
Bálint szerelme nem volt vízi sellő,
Bálint szerelme nem volt gyáva rab.

És így tovább nyolcz strofán keresztül! Az istenért, hát mi volt Bálint szerelme, ha mindez nem volt?

Olvasó-egyleti Vörösmarty a *Szózat*-ból már 1835-ben megirt egy pár versszakot; legalább ezt bizonyítja hátrahagyott iratai közt egy papir szelet, melyen a *Tulvilági kép* (1835) egy pár sorát olvashatni aztán mindjárt utána a *Szózat* e két versszakát:

Hazádhoz mint szemedhez
Tarts hiven oh magyar!
Bölesöd és sirod ez neked,
Mely apol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen a sors
Itt élned, hallnod kell.

Alkalmasint ez volt az első kidolgozás de csak a kezdet, melyet 1836-ban, midőn az egészet megirta — megváltoztatott. E költemény 9 nyelvre van lefordítva: angol, francia, olasz, német, szlovén, tót, szerb, oláh vend.

A szerkesztésért felelős:
Névy Zoltán dr. főszerkesztő.
Kozáry Ede
laptulajdonos és kiadó.

**Hirdetéseket jutányos áron vesz fel
a Kiadóhivatal.**

Kozáry Ede

Könyvnyomdája, Könyvkötészete, Könyv-és papirkereskedése,

a „DÉLSOMOGY“ kiadóhivatala

SZIGETVÁR, Zrinyi-tér 46. sz.

A J Á N L J A:

Papir-áru cikkei

ugymint: Névjegyek 100 drb. 1.20—4 korig.

Legujabb levélpapírok diszdozban 1—15 K.

Imakönyvek 60 filtól 13 K (Páduai Szt.-Antal könyve egész vászon kötés drbja 70 fil.) Képes és mesés könyvek 30 filtól 6 K. Dús választék Emlék-könyvekben diszkötések 1.20—7 k. Képes levelezőlap Albumok 1.50—7 korig.

**Nagy raktár legujabb képes levelezőlapokból,
drb. 2 fillértől 40 fillérig.**

saját kiadásu szigetvári látkép Aquarell drb. 12 f Turbéli kápolna (platinó) drb. 10 f

Nagy választék legujabb bőr diszműárukból u, m. Szivartárczák, him-zéssel s annélkül, Visitier dohány és pénzes tárczák, Szivarkatartók Könyv-tartó vásznak, szijak, ebvezető és nyakszjak, kutya ostorok.

Az összes raktáron levő disztárgyak

és gyermek játék babák mélyen leszálított áron.

Kitünő minőségü hegedü hurok és kellékek
(zongora hangoló kules).

Dísz dobozok és pipere szappanok.

Óriási választék 1901. évi heti- napi tömb és fali naptárakban.

☛ Somogy kaposvári nép-naptár 1901. évre kapható. ☛

Nagyraktár Szirarka hüvelyekből.